

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van dé Academie, afdeling beeldende kunst te IEPER

Hoofdstructuur deeltijds kunstonderwijs

Instellingsnummer 50534

Instelling dé Academie, afdeling beeldende kunst

Directeur Tom DELOOSE

Adres Weverijstraat 33 - 8900 IEPER

Telefoon 057-23.94.60

E-mail academie.beeldendekunst@ieper.be

Website www.academie-ieper.be

Bestuur van de instelling Gemeentebestuur van Ieper

Adres Grote Markt 34 - 8900 IEPER

Dagen van het doorlichtingsbezoek 05-10-2015, 06-10-2015, 07-10-2015, 08-10-2015, 09-10-2015, 10-10-2015

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 10-10-2015

Datum bespreking verslag met de instelling 25-11-2015

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Wouter CORNILLIE

Teamleden Dirk ROMBAUT

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Opties/instrumenten in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE ACADEMIE DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de academie de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de academie aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Beeldende kunst: algemeen beeldende vorming	8
3.1.1.2 Beeldende kunst: beeldende vorming	11
3.1.1.3 Beeldende kunst: monumentale kunst	13
3.1.1.4 Beeldende kunst: schilderkunst	16
3.1.2 Voldoet de academie aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?	18
4 BEWAAKT DE ACADEMIE DE EIGEN KWALITEIT?	19
4.1 Deskundigheidsbevordering	19
4.2 Evaluatiepraktijk	20
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE ACADEMIE	23
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE ACADEMIE	24
6.1 Wat doet de academie goed?	24
6.2 Wat kan de academie verbeteren?	24
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	25

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de academie

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de academie,
3. het algemeen beleid van de academie.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele academie aan de hand van het CIP0-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de academie een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal opties/instrumenten.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIP0-referentiekader:
 - ♦ het onderwijsaanbod
 - ♦ de uitrusting
 - ♦ de evaluatiepraktijk
 - ♦ de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de academie na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de academie voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de academie voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de academie om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de academie de doelen en gaat de academie dit na?
 - ontwikkeling: heeft de academie aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de academie aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de academie. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de academie of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de academie of van structuuronderdelen als de academie binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de academie of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de academie de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de academie de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de academie het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de academie of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De academie mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De afdeling beeldende kunst van dé Academie van Ieper, kan bogen op een lange traditie. Als één van de pioniers in Vlaanderen bestond er al in Ieper tussen 1778 en 1898 'de academie voor schone kunsten'. Met de opkomst van de lokale nijverheidsschool daalde het leerlingenaantal te drastisch zodat de academie haar deuren moest sluiten. Onder haar huidige vorm is ze gesticht in 1961.

In het verleden waren de verschillende ateliers over meerdere locaties in de stad verspreid. De academie breidde uit met zes wijkafdelingen en één filiaal in de gemeente Heuvelland. Sinds 2009 zijn de ateliers uit de hoofdschool herenigd en is de academie samengebracht met de academie voor muziek en woord. Ze huizen nu onder één dak in een gerenoveerde fabriekshal. Dit renovatieproject won de Prijs van de Vlaamse Bouwmeester onder de categorie herbestemming en is als nieuwe cultuurfabriek een belangrijk visitekaartje voor de stad. Deze ruimte werkt inspirerend voor de verschillende studierichtingen. Een inhoudelijke samenwerking tussen beide academies is volop in ontwikkeling.

Sinds de vorige doorlichting van het schooljaar 2004-2005 is het leerlingenaantal in de afdeling beeld voorzichtig gegroeid. Het lerarenkorps schreef een drietal jaar terug een vernieuwd artistiek pedagogisch project (APP). In deze visie staat de leerling centraal, wordt van alle betrokkenen een ruime blik op het kunst- en cultuurgebeuren verwacht en zijn 'samenwerken' en 'samen werken' essentieel om ervaringen te delen met een groeiend respect voor anderen.

Tijdens de doorlichting stonden voor **het erkenningsonderzoek** de volgende vakken in de focus: algemeen beeldende vorming, beeldende vorming, monumentale kunst en schilderkunst. Voor al deze vakken bereiken meer dan een voldoende aantal leerlingen de leerplandoelstellingen.

De leerlingen van de lagere graad slagen er goed in om zich persoonlijk beeldend en artistiek kwaliteitsvol uit te drukken. In bijna alle ateliers zijn de resultaten van de opdrachten gevarieerd en artistiek waardevol. De academie respecteert in één atelier van deze optie het leerplan niet en deze leerlingen bereiken er evenmin de leerplandoelstellingen.

De jongeren uit de optie beeldende vorming werken vanuit hun persoonlijke motivatie. Ze weten dat goed en authentiek werk tot stand komt dankzij gericht artistiek onderzoek, experiment, dialoog en een sterk zelfreflecterend vermogen. Dit laatste leren ze ontwikkelen via hun schets- of werkboek. De optie monumentale kunst neemt in deze academie, onder de naam '2D/3D', letterlijk maar ook figuurlijk een vrij centrale positie in. Ze richt zich zowel tot de nieuwe leerlingen die zich breed willen oriënteren als tot herinstromers (leerlingen die één of meerdere opties hebben voltooid), die zich verder willen verdiepen in de beeldende kunsten. De optie vervult hiermee, in nauwe samenwerking met de andere opties van de hogere graad en het vak kunstgeschiedenis, de rol van katalysator van het vernieuwde APP. De leerlingen zijn zich goed bewust van de impact van de natuur en de architectuur op de mens. Hun focus ligt op de waarneembare expressie en op de betekenis van een werk, een proces of een plek. Doordrongen van een artistiek onderzoekende houding kennen de leerlingen de kracht van de beperking en maken ze zelfstandig kwaliteitsvol artistiek werk.

De boeiende beeldtaal van de leerlingen schilderkunst is eveneens het resultaat van gericht artistiek onderzoek. Hét bindmiddel tussen het schildertechnische en het persoonlijk artistieke voor elke leerling van deze optie en bij uitbreiding van de hele academie, is de kunst- en cultuurbeschouwing uit het vak kunstgeschiedenis, ondersteund door een uitgebreide en vlot toegankelijke centrale kunstbibliotheek.

In **het kwaliteitsonderzoek** werden deskundigheidsbevordering en evaluatiepraktijk in de focus opgenomen. De visie van de academie op nascholing staat rechtstreeks in relatie tot het APP. Overleg en intervisie maken mee deel uit van het dynamisch proces van de nascholing. Ook pedagogisch-didactische onderwerpen komen aan bod zoals "jaarplan" en "evaluatie". Deskundigheidsbevordering kan meer systematisch en voor op lange termijn doelgericht worden gepland en geëvalueerd.

De visie op evaluatiepraktijk is aan deze academie in een fase van ontwikkeling. Er leeft een intentie om het kwalitatief evalueren te baseren op de te verwerven competenties van de leerlingen. Meer en meer streeft de academie naar een gelijkgerichtheid over de graden heen met respect voor de eigenheid van elke graad. Er bestaat in het lerarenkorps het verlangen om ook andere benaderingswijzen van evalueren en het niveau in andere academies te leren kennen.

Het algemeen beleid is gebaseerd op artistiek pedagogische coaching, in een transparante participatieve overlegcultuur met een voortdurende waakzaamheid voor de kwaliteit van de academie. De academie krijgt een beperkt gunstig advies voor de **erkenningvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne** maar dit wordt gedelibereerd omwille van haar sterk beleidsvoerend vermogen. De academie krijgt een gunstig advies voor het erkenningsonderzoek. Zij slaagt erin om op een kwaliteitsvolle manier de onderwijsdoelstellingen te bereiken met zeer veel zorg en aandacht voor leerlingen en personeel.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande opties/instrumenten en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Opties/instrumenten in de doorlichtingsfocus

Beeldende kunst

- monumentale kunst
- schilderkunst
- algemeen beeldende vorming
- beeldende vorming

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

- Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Evaluatie

- Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE ACADEMIE DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de academie de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de academie aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde opties/instrumenten het volgende op.

3.1.1.1 Beeldende kunst: algemeen beeldende vorming

Voldoet

De meeste leerlingen bereiken op overtuigende wijze de leerplandoelstellingen uit de minimumleerplannen. De werken van de leerlingen zijn divers vanuit een persoonlijke invulling en zijn artistiek van een goed tot hoog niveau.

Outputgegevens

Leerprestaties

Outcomes

Vervolgonderwijs

Tevredenheid

Sinds de vorige doorlichting, tien jaar geleden, daalde het leerlingenaantal van deze optie in enkele jaren tijd met bijna 10%. Daarna steeg dit cijfer tot vorig schooljaar tot 2,4% boven het oorspronkelijke peil. Hierbij vormde de optie vorig schooljaar een aandeel van 65,4% van de hele academie. Het Vlaams niveau van deze optie steeg in diezelfde periode met 23,2%, tot een aandeel van 65,8%, rekening houdend met een gelijk aanbod van de academie. De optie blijft ruim 14% kleiner dan vijftien jaar terug, toen ze een aandeel aan deze academie vormde van 69,2%, wat een stuk hoger is dan de 63,6% op Vlaams niveau van dat moment.

De academie volgt de doorstroomcijfers van de laatste jaren op. In het huidige schooljaar is bijna 20% van de leerlingen uit het zesde leerjaar gestart in het eerste leerjaar. Vorig jaar en twee jaar geleden was dit respectievelijk 16% en 40%. Een recente enquête toont de grote tevredenheid en de inhoudelijke verwachtingen van de leerlingen en ouders aan.

Onderwijsaanbod

Volledigheid

Evenwicht

Referentiekader

Planning

Verticale en horizontale

samenhang

Klasmanagement

Actief en constructief leren

Het programma-aanbod plaatst de leerlingen en hun ervaringen op zintuiglijk, rationeel en emotioneel vlak met en via beeldend kunstonderwijs heel centraal. De doelstellingen voor de leerlingen overstijgen het beeldend artistieke. Het APP dringt hier door tot in de atelierwerking. Er heerst een open artistiek klimaat met een ruime blik op het kunst- en cultuurgebeuren. De leerlingen beleven hierbij duidelijk veel artistieke vreugde.

Van een verticale en horizontale samenhang tussen de jaarplannen van de verschillende ateliers is er weinig sprake. Maar binnen elk jaarplan is er een verticale samenhang. De diverse opdrachten zijn sterk aan elkaar geschakeld, waarbij de leerling deelgenoot wordt van een groter verhaal. Diverse leerlijnen in verband met de beeldaspecten, technieken en de persoonlijke artistieke creatie zijn voldoende duidelijk. Beeldmateriaal en de bespreking van de artistieke context ondersteunen vele opdrachten. De leerlingen beperken zich niet tot het resultaat van deze voorbeelden maar brengen hun eigen beeldende expressie tot uiting. Veel aandacht gaat uit voor het juist benoemen van de dingen.

In de eerste leerjaren zijn de opdrachten gericht op de eigen identiteit van de leerling. Als een verhaal breidt dit gebied waarover wordt gewerkt via volgende opdrachten uit naar de nabije omgeving in het atelier, om via de ruimte van de academie te evolueren tot projecten over of voor de verre omgeving in de wijde wereld.

Voor de oudere leerlingen vormen literaire verhalen, aangevuld met een brede waaier aan thema's meestal het uitgangspunt. De handelingen en technieken zijn goed afgestemd op de motorische vaardigheden en maturiteit van elke leerling. Ze kennen vele materialen en beheersen allerlei technieken. De leerlingen werken gevarieerd op klein en groot formaat, twee- en driedimensionaal. De composities in het vlak en in de ruimte zijn krachtig, de lijnvoering bewust verscheiden en gevoelig. De leerlingen zijn zich bewust van de werking van licht. Elektronische en digitale media vormen echter zelden een verlengstuk van de waarneming, zoals in het leerplan vermeld. Regelmatig werken leerlingen met de natuur als thema of als studiegebied. Het algemeen kleurgevoel is bij de meeste leerlingen vrij goed. De meesten slagen erin om in hun werken zich persoonlijk beeldend en artistiek kwaliteitsvol uit te drukken. Een kleine minderheid van de leerlingen krijgt voornamelijk het aanbod van een optie 'animatiefilm' en bereikt in onvoldoende mate de leerplandoelstellingen voor de optie 'algemeen beeldende vorming'. De academie beschikt niet over de wettelijke toestemming om de inhoud onder deze vorm te organiseren. Deze organisatie, binnen de optie is een experiment maar het verband van dit tekort met de wijze en de omstandigheden waarop het programma wordt aangeboden is onmiskenbaar.

In bijna alle ateliers zijn de resultaten van de opdrachten divers en algemeen beeldend, artistiek, interessant.

Onderwijsorganisatie
Groeperingsvorm

De instelling respecteert een groepsgrootte van maximaal 22 leerlingen. Daarnaast streeft de academie ernaar om zoveel mogelijk groepen volgens leeftijd in te delen. Hiermee ondersteunt ze systematisch het pedagogisch comfort van elke leerling.

Uitrusting
*Leermiddelen en ICT
Logistiek*

De leerlingen kunnen in het atelier divers kwaliteitsvol verwerkingsmateriaal en recente digitale apparatuur en software gebruiken. De academie begeleidt de ouders in de aanschaf van kwaliteitsvol materiaal. Elk atelier beschikt over een kleine verzameling kunstboeken. Regelmatig wordt dit aanbod tijdelijk aangevuld met kunstboeken uit de centrale bibliotheek van de hoofdschool. In alle lokalen van de hoofdschool is er internet.

Infrastructuur

Alle vestigingsplaatsen beschikken over ruime en heldere lokalen. In de meeste ruimtes ontbreken echter grote panelen om op een eenvoudige manier een didactisch ondersteunende en artistiek inspirerende sfeer te realiseren. De academie beschikt in de hoofdschool over een heel goed uitgerust media-lokaal, dat echter ongeschikt is als praktijkatelier voor algemeen beeldende vorming. Een grote troef in de hoofdschool is de functionele grote exporuimte om tentoonstellingen en workshops te organiseren.

Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Valide</i> <i>Betrouwbaar</i>	De vakgroep ziet de lespraktijk als een permanente vorm van evalueren. Daarnaast evalueren de leerkrachten twee maal per jaar elke leerling aan de hand van een evaluatiefiche. Aan de hand van de duidelijk begrijpbare criteria zoals inzet, zelfstandigheid en het naleven van afspraken, beoordeelt de leerkracht de werk-houding van de leerling. Het beeldend product beoordeelt de leerkracht aan de hand van criteria zoals creativiteit, technische en tekenvaardigheden, ruimtelijke vormgeving, kleurgevoeligheid en het resultaat zelf. De criteria sluiten in voldoende mate aan bij de leerplandoelstellingen en worden gewaardeerd aan de hand van een schaal opgebouwd vanuit begrippen. Aanvullend staan er ook persoonlijke bemerkingen en aanmoedigingen in de fiche. De academie beschikt voor alle graden over een uitgeschreven evaluatiereglement en ontwikkelde procedure voor de deliberatie.
Leerbegeleiding <i>Zorgzaam en uitdagend</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i>	De optie slaagt erin om een sociaal aangename en didactisch sterke leeromgeving, in functie van goed kunstonderwijs te creëren. Elke leerling staat centraal en wordt op een ondersteunende wijze aangesproken. De verwondering, een verdiepende waarneming, de vele beeldaspecten, analyse, technische vaardigheden en de veiligheid krijgen veel aandacht. De leerlingen krijgen gedifferentieerd les volgens hun kunnen en interesses, met als minimaal doel het bereiken van de leerplandoelstellingen. Een digitaal leerlingvolgsysteem is nog in ontwikkeling. Elke leerling beschikt over een eigen werk- of schetsboek. Daarin maken ze hun ontwerpsschetsen of extra tekeningen.
Sociale en emotionele begeleiding <i>Sociale vaardigheden</i> <i>Klasklimaat</i>	Er heerst in elk atelier een goed klasmanagement. De leerlingen leven de atelier-afspraken na. Een goede dosis discipline garandeert een rustige sfeer waarbinnen de leerlingen kunnen creëren en van een kwaliteitsvol kunstonderwijs genieten.
Deskundigheidsbevordering <i>Nascholingen</i> <i>Verspreiding van expertise</i>	Via vakgroepvergaderingen, projectwerking, de organisatie van de ateliers en de opbouw van tentoonstellingen is er binnen de vakgroep een uitwisseling van informatie over de inhoud van de jaarplannen. Dit jaar startte het hele lerarenteam een werkvorm op om tot een betere uitwisseling van de vakinhoudelijke informatie te komen. Hiervoor gebruikt het team enkele grote prikborden, centraal in de academie. Regelmatig is er binnen het lerarenteam interne en externe nascholing. De opgedane kennis en ervaringen hieruit worden binnen het team voldoende verspreid.
Inbreuk(en) op regelgeving	Een inbreuk op de regelgeving is vastgesteld in verband met de organisatie van een niet gesubsidieerde optie, betreffend Besluit van de Vlaamse Regering, 31/07/1990, houdende organisatie van het deeltijds kunstonderwijs, studierichting "Beeldende kunst", artikel 43, §2.

3.1.1.2 Beeldende kunst: beeldende vorming

Voldoet

De meeste leerlingen bereiken op overtuigende wijze de leerplandoelstellingen uit de minimumleerplannen. Met een groot enthousiasme werken de leerlingen heel zelfstandig diverse en boeiende eigen artistieke projecten uit.

Outputgegevens

Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid

Het leerlingenaantal in deze optie steeg sinds de vorige doorlichting met 0,7%, tot een aandeel van 18,8% van de hele academie. In Vlaanderen daalde de optie in deze periode echter met 3,3%. Daarmee is het aandeel van deze optie bijna 1% groter dan het aandeel van de optie in Vlaanderen, rekening houdend met een gelijk aanbod. 13,6% van de leerlingen die vijf jaar geleden de optie zijn gestart stromen door tot het zesde jaar. 30% van de leerlingen volgt na deze optie hoger kunstonderwijs in de vrije en toegepaste kunsten. De enquête van enkele jaren geleden leert de academie waarom de leerlingen deze opleiding volgen en welke hun verwachtingen zijn. Met deze informatie stuurde de academie haar APP bij.

Onderwijsaanbod

Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
*Verticale en horizontale
samenhang*
Klasmanagement
Actief en constructief leren

Het programma binnen deze optie is sterk gericht op de inbreng van de leerlingen en de ontwikkeling van hun individuele beeldende artistieke expressiemogelijkheden. Net zoals in de optie algemeen beeldende vorming gebeurt dit in elk atelier conform het APP van de academie. De vakgroep streeft ernaar de leerlingen een brede culturele vorming aan te bieden waardoor ze meer zelfbewust in het leven komen te staan. Regelmatig werken leerlingen in groep. Hierdoor gaan zij artistieke en praktische uitdagingen aan die op individuele basis nauwelijks te realiseren zijn. Ze leven zich in de lessen uit en hun enthousiasme is groot. Hun projecten getuigen van creativiteit en zijn kwaliteitsvol afgewerkt.

Van een verticale en horizontale samenhang tussen de jaarplannen van de verschillende ateliers is er, net zoals bij de algemeen beeldende vorming, nauwelijks sprake. De vakgroep maakt weinig afspraken over de binding tussen de groepen, het bewaken van de beginsituaties, de leerlijnen en de te bereiken leerplandoelstellingen. Binnen elk atelier wordt aan het begin van het jaar de beginsituatie bij de leerlingen goed onderzocht en de opdrachten volgen vele leerlijnen. In alle ateliers leidt het programma de leerlingen naar verschillende onderwerpen waarbij het volledig gamma aan beeldaspecten, technieken en attitudes aan bod komt. Af en toe werken de leerlingen buiten de veilige muren van het atelier of de academie. Ze kunnen proeven wat het is om in het groot atelier van de hogere graad te werken. Daar kunnen ze andere materialen verkennen en leren ze werken met professioneel gereedschap. Voor waarnemingsschetsen trekken de groepen de natuur in of naar historische gebouwen in het centrum van de stad. Culturele daguitstappen brengen de jongeren in contact met kunst en cultuur.

In de lessen worden vele kunstenaars en kunststromingen besproken. De centrale bibliotheek vervult hierbij een belangrijke rol. De leerlingen hebben een vrij goed beeld over het historische en actueel kunstgebeuren. Regelmatig kunnen ze een specifiek werk kiezen om te analyseren en nemen ze het als uitgangspunt voor hun eigen creatie. Ze doen dit in een open geest en grote leergierigheid naar vernieuwing en verdieping.

De projecten van de leerlingen variëren in grootte en materiaalgebruik. Opvallend is de aandacht voor de betekenis van de vorm, zowel twee- als driedimensionaal. De leerlingen leren op zoek te gaan naar wat hen persoonlijk drijft en leren een taal te ontwikkelen om hier uitdrukking aan te geven. Ze weten dat een goed resultaat het gevolg is van gericht, verdiepend, artistiek onderzoek en dat regelmatig experimenteren eveneens heel belangrijk is. Ze ontwikkelen hierbij visueel sterke en gevarieerde vormen die vaak ontstaan door materialen te testen of uit te proberen. Ze ondersteunen hun expressie met goed en bewust gekozen kleuren. De waarnemingsopdrachten naar natuur helpen hen in het begrijpen van complexe organische vormen en aandacht te schenken aan verschillende soorten licht.

De leerlingen van M5 en M6 werken aan een project waarbij ze op een intensieve manier een reeks opdrachten maken binnen een zelf te kiezen thema of discipline. Deze werkwijze is vergelijkbaar met deze van de hogere graad. De leerlingen brengen respect op voor het werk van anderen, nemen een kritische houding aan en kunnen onder woorden brengen wat hen fascineert bij een bepaald werk. Ze zijn in staat om zichzelf te vergelijken met anderen en hun eigen beginsituatie.

Onderwijsorganisatie

*Onderwijstijd
Groeperingsvorm*

De jongeren worden zoveel als mogelijk volgens leeftijd gegroepeerd. 60% van de leerlingen zit op leeftijd in M1, M2 of M3. Vanaf M4 zitten de leerlingen in graadsklassen. Ook voor deze optie geldt een maximum van 22 leerlingen per groep. Ze zijn niet te groot in functie van de atelierruimtes.

Uitrusting

*Leermiddelen en ICT
Logistiek*

De academie biedt divers en kwaliteitsvol verwerkingsmateriaal aan. In de ateliers van de hogere graad werken de leerlingen, onder begeleiding, met de materialen van deze opties. Voornamelijk het gebruiksmateriaal van het beeldhouwatelier, de keramiekafdeling en afdeling tekenkunst vormen een grote meerwaarde. De goed bereikbare bibliotheek biedt een sterke ondersteuning van de atelierwerking.

Infrastructuur

Naast ruime en heldere lokalen kunnen de leerlingen ook in de grote hal en de ateliers van de hogere graad werken. In een ruimte ontbreken grote panelen om op een eenvoudige wijze een didactisch ondersteunende en artistiek inspirerende sfeer te creëren.

Voor ruimtelijk werk zijn er in de lokalen weinig geschikte hoge opbergmogelijkheden. Veel van het werk staat op de grond van het atelier. Dit bedreigt de beschikbare vloeroppervlakte waardoor tafels compact centraal moeten worden geplaatst en leerlingen soms maar over weinig werkruimte beschikken.

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar*

Voor M1, M2, M3 en M4 is de evaluatiepraktijk gelijkaardig aan deze van de algemeen beeldende vorming. Enkel de inhoud van de te evalueren criteria verschilt. De beoordeling over de werkhouding wordt aangeduid aan de hand van criteria zoals aanwezigheid, inzet, zin voor initiatief en het naleven van afspraken. Het beeldend product wordt beoordeeld aan de hand van de criteria: zin voor experiment, (zelf-)kritische houding, waarneming, lijnstudie, vormstudie, kleurstudie en het resultaat zelf. Dit alles strookt met het aanbod in de lessen en met de leerplandoelstellingen. De leerlingen krijgen er ook persoonlijke bemerkingen en aanmoedigingen.

Een interne jury bestaande uit verschillende leerkrachten aan de academie evalueert het projectwerk van de leerlingen van M5 en M6. De titularis geeft een beoordeling over het proces, de jury beschrijft een beoordeling over het resultaat.

Rapporteringspraktijk	De leerlingen krijgen halverwege het schooljaar de evaluatiefiche mee naar huis. De ouders ondertekenen deze ter kennisname en bezorgen deze terug aan de academie. Dit document wordt aan het eind van het jaar aangevuld met informatie van de eindevaluatie. De academie houdt echter geen kopij van deze fiches bij.
Leerbegeleiding <i>Zorgzaam en uitdagend Leerlingvolgsysteem</i>	De vakgroep slaagt erin om een sociaal aangename en didactisch krachtige leeromgeving te creëren. De leerlingen worden met heel veel respect en een groot vertrouwen in hun kunnen benaderd. Ter ondersteuning van de realisatie van de projecten werken de leerlingen met een eigen werk- of schetsboek waarin ze hun eerste ideeën schetsen, documentatie en zelfreflectie aanbrengen. De academie is bezig met de ontwikkeling van een digitaal leerlingvolgsysteem.
Deskundigheidsbevordering	Af en toe wordt informatie zoals over de beginsituaties, de leerlijnen en de te realiseren leerplandoelstellingen binnen de vakgroep uitgewisseld. Dit gebeurt zowel via vakgroepvergaderingen en op informele wijze door de gezamenlijke tentoonstellingsprojecten en het delen van atelierruimtes. De vakgroep participeert eveneens bij het project van de lagere graad om via de grote prikborden vakinhoudelijke informatie uit te wisselen om zo het inhoudelijk debat over didactiek en pedagogiek te initiëren. Ze geniet ook regelmatig van de interne nascholing als van de multiplicatie van de opgedane kennis en ervaringen uit externe nascholing.

3.1.1.3 Beeldende kunst: monumentale kunst

Voldoet

De meeste leerlingen bereiken op overtuigende wijze de leerplandoelstellingen uit de minimumleerplannen. Ze begrijpen welke aspecten een goed ruimtelijk beeld bepalen, beheersen vele grafische- en constructietechnieken en maken heel boeiend, kwaliteitsvol, authentiek werk.

Outputgegevens	Het leerlingenaantal in deze optie steeg sinds de vorige doorlichting met 63,6%, tegenover een stijging van 120,5% op Vlaams niveau in dezelfde periode.
<i>Leerprestaties</i>	
<i>Outcomes</i>	Het aandeel van 2,3% in de hele academie blijft meer dan dubbel zo groot als het aandeel op Vlaams niveau, rekening houdend met een gelijk aanbod.
<i>Vervolgonderwijs</i>	De doorstroom in de optie is voldoende. Respectievelijk 13% en 20% van de leerlingen die zeven en zes jaar geleden aan de opleiding begonnen, zaten twee jaar terug en vorig jaar in het laatste jaar van de opleiding.
<i>Tevredenheid</i>	

Onderwijsaanbod	De optie is aan de academie bekend onder de naam 'atelier 2D/3D' en biedt een programma aan conform de minimumleerplannen van de optie monumentale kunst. Er is veel aandacht voor de relatie tussen 'het kunstwerk' en de architectuur, de architectonische ruimte, de plek en natuur. De ondersteuning van de lessen kunstgeschiedenis, en het gebruik van de bibliotheek is onmiskenbaar van groot belang en zorgt voor een sterke horizontale samenhang met de verschillende opties. Het programma-aanbod stimuleert simultaan de ontwikkeling op artistiek technisch vlak, op persoonlijk artistiek vlak en de ontwikkeling van een kritisch geïnteresseerde houding ten aanzien van kunst en cultuur. Het jaarplan vertoont een sterke verticale samenhang.
<i>Volledigheid</i>	De optie richt zich zowel tot nieuwe leerlingen als tot leerlingen die eerder al een optie hebben gevolgd. De nieuwe leerling kan rekenen op een brede opleiding, als mogelijke basis voor een andere optie later. De leerling die herinstroomt krijgt een verdieping en een verbreding van zijn focus en techniek. In een academie zonder specialisatiegraad versterkt de aanwezigheid van dit leerlingprofiel de leeromgeving voor iedereen. Zoals in de andere opties uit de hogere graad werken de leerlingen van de eerste twee leerjaren voornamelijk aan opgelegde projecten. Dit zijn voor deze optie eveneens thematische opdrachten waarin verschillende leerlijnen verwerkt zitten. De atelierbezoeken en gesprekken met de leerlingen leerden de inspectie dat deze opdrachten sterk met elkaar verbonden zijn. Ze zijn heel toegankelijk voor beginnende leerlingen en uitdagend voor gevorderden. De oefeningen zijn eenvoudig en open geformuleerd. Intelligent gekozen beperkingen houden de aandacht bij de essentie van wat monumentale kunst kan zijn. De leerlingen beschouwen het werkproces even belangrijk als het beoogde eindresultaat. Dit geeft blijk van een attitude die aansluit bij het APP. De aandacht binnen deze optie beweegt bewust van 2D naar 3D en omgekeerd. Tekeningen, schilderijen of grafische schema's toetsen de leerlingen steeds af op hun ruimtelijk potentieel. De ruimtelijke projecten zijn opvallend gekenmerkt door sterke grafische kwaliteiten. Dit alles onderzoeken de leerlingen via waarnemingsschetsen, fotografie en video.
<i>Evenwicht</i>	
<i>Referentiekader</i>	
<i>Planning</i>	
<i>Verticale en horizontale samenhang</i>	
<i>Klasmanagement</i>	
<i>Actief en constructief leren</i>	

Vanaf het derde jaar maakt elke leerling ook eigen, vrij werk. Naarmate de opleiding vordert, stijgt dit aandeel in hun werken. Om hen hierbij houvast te geven maar ook om verdieping te stimuleren, reikt de vakgroep een tiental thema's aan waaruit de leerlingen kunnen kiezen. Deze thema's zijn binnen het hele lerarenkorps bepaald en worden aan alle opties van de hogere graad aangeboden. Dit zorgt voor een sterke horizontale samenhang tussen de jaarplannen van de verschillende opties aan de hogere graad. De thema's zijn eenvoudig, duidelijk maar ook uitdagend en voor vele interessante interpretaties vatbaar. Elke leerling kiest met enthousiasme zijn thema's. Per project werken de leerlingen in diverse grafische technieken, maken ze waarnemingstekeningen en werken ze afwisselend twee- en driedimensionaal met verschillende materialen. Dit gebeurt in een gericht groeiproces. De leerlingen hebben geleerd wat de kracht is van zelf oplegde beperkingen voor hun waarneming en hun werkmethode. De leerlingen doen bijzondere ervaringen op, verwerven vele nieuwe inzichten en komen tot krachtig authentiek werk. In het vierde en vijfde jaar werken ze meerdere thema's uit en

komen zo tot een eigen specifiek interesseveld waarbinnen ze, in een eigen beeldtaal, tot artistieke expressie komen.

Vaak trekt de groep naar buiten voor groepsprojecten in de publieke ruimte en in de natuur. Ze maken analyses en voorstudies voor de plek. In groep realiseren ze diverse beeldende projecten op grote schaal.

Op een ogenschijnlijke eenvoudige wijze bereiken de leerlingen een hoog niveau. Ze zijn doordrongen van een artistiek onderzoekende houding.

Uitrusting
Leermiddelen en ICT
Logistiek

In het atelier staat een voldoende aantal grote tafels. De academie voorziet veel kwaliteitsvol werkmateriaal en digitale apparatuur en computers.

Infrastructuur

De katalysator van de cross-over-werking tussen de opties maar ook tussen de leerlingen binnen deze optie is de architectuur van de hoofdschool met haar open heldere ateliers van beton en noorderlicht. Deze grote inspirerende oude fabriekshal herbergt de hogere en een deel van de middelbare graad. De opportuniteiten van de openheid grijpt de academie met beide handen. De optie situeert zich niet alleen inhoudelijk maar fysiek tussen alle andere opties. Het gebouw lijkt 'als een schip' de inhoudelijke koers van deze academie te sturen.

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Valide
Betrouwbaar

Net zoals in de andere opties van de hogere graad organiseert de academie voor deze optie twee evaluaties met externe juryleden voor alle leerlingen van de optie, de eerste halverwege het jaar, de tweede aan het einde van het schooljaar. Bij aanvang van elke evaluatie wordt de jury duidelijk gebriefd over het doel van de evaluatie. De opdracht van het jury-team is om te reflecteren over het product. De atelierleerkrachten doen dit over het proces. De twee ontmoetingen geven de jury toch het inzicht in de evolutie van de leerling binnen één schooljaar. Aan het eind van het jaar kan de observatie van het werk getoetst worden aan de verwachtingen die tijdens het jaar ontstaan zijn. Alle jurymomenten vinden plaats in aanwezigheid van de leerlingen. Er is een gesprek tussen jury en leerling. De leerkracht is de moderator.

Leerbegeleiding
Zorgzaam en uitdagend
Leerlingvolgsysteem

De sfeer in het atelier is van groot belang in het creëren van een sterke leerbegeleiding. Een duidelijk afsprakenkader garandeert goede werk- en studieomstandigheden voor iedereen. De opdrachtoomschrijvingen zijn heel duidelijk en voor een breed publiek toegankelijk én uitdagend. De leerlingen werken allen met een persoonlijk schets-of werkboek. Zo bewaren ze het overzicht van wat ze in de optie hebben gemaakt en verwerven ze inzichten in hun manier van werken. Het boek biedt hen vertrouwen, helpt hen kritisch naar zichzelf te kijken en inspireert hen. Het klimaat in het atelier draagt bij tot peer-leren, tussen leerlingen onderling.

3.1.1.4 Beeldende kunst: schilderkunst

Voldoet

De meeste leerlingen bereiken op overtuigende wijze de leerplandoelstellingen uit de minimumleerplannen. De leerlingen werken op een technisch goed niveau. Hun artistiek onderzoekende houding verlegt grenzen en brengt hen tot de ontwikkeling van een eigen beeldtaal.

Outputgegevens
Leerprestaties
Outcomes
Vervolgonderwijs
Tevredenheid

Het leerlingenaantal in deze optie schommelt sterk en daalde sinds de vorige doorlichting met 10%, tegenover een stijging van 8,9% op Vlaams niveau in dezelfde periode. Het aandeel van 3,5% aan de hele academie is hiermee opmerkelijk veel lager dan het licht dalend aandeel van 5,7% op Vlaams niveau, rekening houdend met een gelijk aanbod.

De doorstroomcijfers van de opleiding schommelen elk jaar heel erg. 44% van de leerlingen die zes jaar geleden aan de opleiding begonnen zaten twee jaar geleden in het laatste jaar. Het jaar daarop daalde het doorstroomcijfer naar 7%.

Onderwijsaanbod
Volledigheid
Evenwicht
Referentiekader
Planning
*Verticale en horizontale
samenhang*
Klasmanagement
Actief en constructief leren

Het uurrooster laat de leerlingen toe om schilderkunst te volgen op lestijden overdag en 's avonds, in de week en in het weekend. De vakgroep garandeert een gelijkgerichte aanpak op elk moment. De jaarplannen binnen deze optie kennen een heel sterk horizontale samenhang.

Het atelier bewaakt het evenwicht tussen de schildertechnische leerlijnen, het persoonlijk artistiek bewustzijn en de ontwikkeling van een geïnteresseerde, kritische houding ten opzichte van kunst en cultuur. Het jaarplan kent een sterke verticale en horizontale samenhang.

De leerlingen leren aan de hand van thematische opdrachten stap voor stap de beeldende basiselementen lijn, toonwaarden, licht, vorm, compositie, modelleren, het opbouwen van een beeld en het werken met laag op laag. Regelmatig werken leerlingen op heel groot formaat. Hierbij is er aandacht voor de ontwikkeling van een eigen taal. Aan het begin van de opleiding is dit nog eerder impliciet. Naar het einde is dit heel expliciet. Werken naar model is voor de optie eveneens een middel om een eigen schildertaal te ontwikkelen. Vorm-, licht- kleur- en textuurwerking staan in dienst van compositie en materiaalbeheersing. Halverwege de opleiding experimenteren leerlingen met technieken en materialen maar ook met het interpreteren van opdrachten en thema's. Ze krijgen meer en meer de kans om eigen werk te maken.

De aandacht voor het inhoudelijk creatief aspect begint bij de start van de opleiding met de bewustwording van de formele beeldaspecten en de aanmoediging om hiermee te experimenteren. Later groeit bij de leerlingen het inzicht in het verband tussen vorm en inhoud. Dit is de relatie tussen de boodschap en de visuele expressie. Ze leren hierover na te denken en gericht te experimenteren, hun bevindingen onder woorden te brengen en open te staan voor gefundeerde en constructieve kritiek.

Hét bindmiddel bij uitstek, tussen het schilderstechnische en het persoonlijk artistieke in deze optie en bij uitbreiding in de hele academie, is de kunst- en cultuurbeschouwing.

Vanaf het derde jaar kiezen de leerlingen een thema uit de tien aangeboden thema's voor de hele hogere graad. In de daarop volgende jaren werken de leerlingen een drietal thema's per jaar uit of werken ze aan een evenwaardig alternatief project, na overleg met de leerkracht. Tijdens de atelierbezoeken kon de inspectie vele kwaliteitsvolle werken zien. Enkel het kleurenpalet binnen het werk van de groep is niet zo divers als de visie uit het APP lijkt na te streven. De leerlingen van het vierde en vijfde jaar werken op een zelfstandige manier. Hun tekeningen en schilderijen zijn duidelijk het resultaat van gericht artistiek onderzoek, zonder zich te verliezen in anekdotes. De leerlingen slagen erin om hun eigen werk te onderzoeken en te situeren ten opzichte van professionele kunstenaars. Het gemiddeld schilderstechnisch niveau is behoorlijk tot goed. De meeste leerlingen slagen erin hun eigen persoonlijke artistieke expressie te ontwikkelen.

Uitrusting <i>Leermiddelen en ICT</i> <i>Logistiek</i>	De academie voorziet vele schildersezels en per leerling een groot paneel van ongeveer 3m2 om eigen werk aan op te hangen. Het atelier heeft diverse objecten om te werken naar waarneming en de accommodatie in de modelklas is goed. Elke leerling kan een eigen werkplek organiseren met een tafel, een stoel, een kastje en een schildersezel.
Infrastructuur	De academie beschikt naast een groot atelier ook over een modelklas. Beide ruimtes baden in zenitaal noorderlicht. Het groot atelier staat in open contact met de ateliers van de andere opties van de hogere graad. De lessen van de verschillende opties van de hogere graad zijn vaak gelijktijdig georganiseerd. Dit laat de leerlingen toe om in contact te komen met de andere groepen, leerkrachten, disciplines en stimuleert een vakoverschrijdende werking. De inrichting van de ruimte is bepalend voor de inspirerende artistieke sfeer. De optie beschikt over een comfortabele opbergruimte voor diverse materialen en het werk van de leerlingen.
Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Valide</i> <i>Betrouwbaar</i>	De evaluatiepraktijk is dezelfde als in de andere opties van de hogere graad.
Leerbegeleiding <i>Zorgzaam en uitdagend</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i>	De leerlingen krijgen een intense begeleiding waaruit ze vertrouwen kunnen putten in hun eigen kunnen en waarbij ze zich laten uitdagen om hun grenzen op te zoeken en te verleggen. De integratie met de kunstgeschiedenis speelt hierbij een heel belangrijke ondersteunende rol. Deze verruimt hun blik op de wereld en ligt aan de basis van het zelfstandig verwerken van informatie. Het gebruik van een individueel werkboek of schetsboek verhoogt het artistiek bewustzijn bij elke leerling, schept vertrouwen in zichzelf en verhoogt de motivatie. Sinds kort houdt de vakgroep de individuele evaluatiefiches bij zodat ze als een leerlingvolgsysteem zouden kunnen ontwikkelen.

3.1.2 Voldoet de academie aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De instelling spoort voor de hoofdschool de tekorten op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne goed op maar doet dat nog onvoldoende op systematische wijze voor de wijkafdelingen en het filiaal. Daardoor kent de instelling de tekorten waaraan ze moet werken onvoldoende. Dat belet haar om waakzaam te zijn voor ongunstige factoren en veranderingen in de omgeving waarin wordt onderwezen en leerlingen worden begeleid.

Het verklaart waarom plannen zoals het globaal preventieplan en het jaaractieplan niet consequent inspelen op tekorten die specifiek zijn voor de wijkafdelingen en het filiaal van de instelling. Sommige tekorten kregen een oplossing, maar er zijn ook gekende tekorten die al langere tijd aanslepen.

De planning mist aandacht voor maatregelen die, in afwachting van een oplossing ten gronde, de situatie minimaal verbeteren en/of aantonen dat de instelling proactief handelt op de locaties buiten de hoofdschool. Er is op deze locaties nog te weinig een cultuur waarbij elkeen op eigen niveau verantwoordelijkheid neemt. Dat laat zich voelen in de feitelijke situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne in de wijkafdelingen en het filiaal.

Er zijn wat betreft deze locaties controles en adviezen van externe controlediensten voorgelegd. Hiervan is een inventaris van eventuele tekorten. De opmerkingen uit de verslagen van deze externe controlediensten leiden tot initiatieven voor de verbetering van de lesomgeving. Het is in het goedgekeurd globaal preventieplan opgenomen om vanaf 2016 ook voor de wijkafdelingen en het filiaal op een systematische wijze de tekorten voor bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne op te sporen en weg te werken, inclusief het nemen sensibiliserende acties.

Tijdens het bezoek ter plaatse valt op dat niet alle locaties even geschikt en comfortabel zijn voor de organisatie van onderwijs en begeleiding. Er zijn verschillende tekorten vastgesteld in de wijkafdelingen en het filiaal in verband met de evacuatiewegen en de sanitaire voorzieningen.

De instelling krijgt een beperkt gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne. Er is een gedeeltelijke opsporing waarmee de instelling tekorten opspoort en voor de gedeeltelijke verbetering van tekorten, vertrouwt de onderwijsinspectie erop dat het vereiste beleidsvoerend vermogen aanwezig is. Wanneer de instelling de kwaliteit van haar bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne ook voor de filialen en de wijkafdeling consequenter bewaakt en verbeteracties uitvoert, moet het mogelijk zijn deze verbetering op eigen kracht vorm te geven.

4 BEWAAKT DE ACADEMIE DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

- Doelgerichtheid** De visie van de academie op nascholing staat rechtstreeks in relatie tot het artistiek pedagogisch project. Hierin wordt gewezen op het belang van nieuwsgierigheid als eigenschap van de leerkracht binnen zijn/haar functioneren. Dit sluit aan bij het delen van interne expertise en een teamgerichte attitude.
- De academie stelt jaarlijks een goedgekeurd nascholingsplan op. Dit bevat een overzicht van de verschillende navormingen die aangevraagd werden en goedgekeurd.
- De verschillende noden worden via een regelmatige bevraging en de functioneringsgesprekken opgelijst. De academie is voldoende op de hoogte van de aanwezige interne knowhow en streeft naar een constructieve aanwending ervan. De doelgerichtheid zou nog kunnen toenemen indien het nascholingsplan ook meer anticiperend en op termijn concreter uitgewerkt zou worden.
- Ondersteuning** Er is voldoende nascholingsbudget voorzien waarbij middelen worden samengevoegd vanwege de overheid en het schoolbestuur. De ingediende aanvragen voor nascholing worden nauwgezet afgewogen en, indien relevant en binnen de grenzen van de billijkheid, toegestaan en gefaciliteerd. De meeste leerkrachten maken hier ook dankbaar gebruik van. Sommige personeelsleden blijken in het kader van de professionalisering al wat meer stimuli nodig te hebben dan andere.
- De vorming en de reiskosten worden vergoed. Indien opportuun kunnen ook lesverplaatsingen in overweging genomen en toegestaan worden.
- Rationeel overleg en intervisie maken mee deel uit van het dynamisch proces van de nascholing. De zoektocht naar een kwaliteitsvol nascholingsaanbod is een blijvende uitdaging: sommige dure nascholingen staan niet steeds in verhouding tot het rendement dat eruit voortvloeit. In het kader van de permanente vorming wordt jaarlijks één pedagogische studiedag georganiseerd met altemnerend het accent op teambuilding en pedagogiek. Mits efficiënte bundeling van aanvragen kunnen ingediende voorstellen over externe initiatieven ook tot de mogelijkheid behoren (overzichtstentoonstellingen in het buitenland zoals bv. de “Grote tentoonstelling Rafaël” in het Teylensmuseum in Haarlem).

- Doeltreffendheid** Er is voldoende tot algemene tevredenheid over de effecten van de nascholing binnen de academie. Een verklaring hiervoor vormt het streven naar continuïteit want men beseft dat men het beste resultaat bekomt via het bevorderen van duurzaamheid. Interne kennis en vaardigheden worden uitgewisseld en zelfs projectmatig aangepakt, zodat nascholingen zich niet beperken tot een statisch gegeven. Mooie voorbeelden hiervan zijn het inzetten van collega's rond toepassingsvormen met nieuw materiaal: vanuit de optie beeldhouwkunst leren werken met gips in andere ateliers, of vanuit de optie keramiek het illustreren van de mogelijkheden met klei (multiplicatie). Ook pedagogisch-didactische onderwerpen kunnen aan bod komen. Zo werd met een specifieke lerarenopleiding van het hoger kunstonderwijs het aspect "jaarplan" onder de loep genomen.
- Nascholing komt ook in een bredere context aan bod: het bezoeken van tentoonstellingen in musea, de organisatie van de artistieke salons... dragen bij tot aanvullende en vernieuwende inzichten rond de rijkdom aan beeldende en artistiek-pedagogische creativiteit.
- Ontwikkeling** Door de dynamische visie blijft nascholing geen momentaan gebeuren. Bevordering van de nascholing wordt gestimuleerd door het verplaatsen van een gesloten bibliotheek naar de open ateliers zodat de toegankelijkheid/bereikbaarheid sterk is toegenomen. Dit stimuleert ook het lezen over het eigen vakgebied en de interactieve inspiratie vanuit de aanwezige literatuur. Zoals hoger aangegeven, kan deskundigheidsbevordering "an sich" en in haar vele facetten via een (nog) meer systematische planning (doelprojectie) voor de lange termijn opgevolgd en geëvalueerd worden. De evaluatie/reflectie gebeurt nu vooral op informele en occasionele wijze.

4.2 Evaluatiepraktijk

- Doelgerichtheid** De academie beschikt over een evaluatiereglement en een deliberatieprocedure die een richtsnoer vormen voor het evalueren van leerlingen binnen de verschillende opties en graden.
- Het reglement wijst vooral naar het wettelijk kader zoals de regelgeving dit voorschrijft. Dit reglement is conform het Besluit van de Vlaamse Regering en zegt wanneer/hoe vaak een evaluatie moet gebeuren, wijst op het gebruik van de evaluatiefiche en schetst de voorwaarden tot deelname aan de proeven. Het document "deliberatieprocedure" is een compacte nota rond puntenquoteringen en bespreekt de werking van een deliberatiecommissie.
- De visie op evaluatiepraktijk is in de academie weliswaar aan verandering toe en dus in een fase van ontwikkeling. Dit blijkt uit de kritische zelfreflectie over het bestaande systeem tijdens recente besprekingen binnen het lerarenteam. Algemene vaststellingen waren: de noodzaak tot aanpassing en verbetering van de leerlingenevaluatie, de verbetering van de communicatie hierover met de leerlingen, het verduidelijken van de aangewende criteria en de gelijkgerichtheid tussen de leerkrachten qua rapportering.

De bestaande informele zelfevaluatie door de leerlingen hogere graad wenst de academie formeel te integreren in haar evaluatiepraktijk. Dit zou kunnen uitgebreid worden naar de middelbare graad. In de lagere graad zou oudercontact wenselijk worden.

De academie wil overstappen naar het niet meer kwantitatief evalueren van leerlingen maar gaan werken met criteria die gebaseerd zijn op het verwerven van competenties. Hiervoor steekt de academie ook haar licht op bij externe deskundigen waarvan de visie(s) aan een kritische blik onderworpen worden.

Ondersteuning De leerkrachten hebben een cruciale positie bij het evalueren van leerlingen: zij staan vooral in voor de procesmatige opvolging en de informatie aan de jury bij de productbeoordeling. De jurysamenstelling geschiedt dan ook op voorspraak van de leerkrachten. Voor de juryleden wordt een onkostenvergoeding voorzien en de eventuele verplaatsingskosten.

Ter ondersteuning van een evenwichtige beoordeling heeft met de jury een voorbeschuwing plaats van de werken. Zij ontvangen dan de nodige informatie om het proces en de genese van het examenwerk contextueel voldoende te kunnen plaatsen.

Doeltreffendheid Bij de evaluatiepraktijk wordt gestreefd naar de essentie van de betekenis van “evaluatie” over kunst en dit in de bijzondere relatie die gegroeid is tussen meester en leerling. Dit leidt tot een interactief gesprek tussen leerkracht/leerling/juryleden over het werk, over de wijze waarop de leerling tot de creatie gekomen is en het voorgelegde resultaat bereikt heeft.

Meer en meer streeft de school naar een gelijkgerichtheid binnen de groep leerkrachten waarbij het in kaart brengen van de verworven competenties zal gaan domineren op de normering (wat nu al blijkt uit het afschaffen van de klassieke puntenquotering).

De appreciatie meegedeeld op de nieuwe evaluatiefiche lagere graad, wordt dan ook uitgedrukt in een schaal met gradaties tussen onvoldoende en uitstekend. Twee invalshoeken worden weergegeven: onder werkhouding rapporteert men over inzet, zelfstandigheid en het naleven van afspraken. De beeldende criteria zijn vervolgens: creativiteit, technische vaardigheid, tekenvaardigheid, ruimtelijke vormgeving, kleurgevoeligheid en resultaten. Er is een duidelijke briefing naar de ouders op het einde van de evaluatiefiche.

In de middelbare graad wordt een parameter aanwezigheid toegevoegd onder de noemer werkhouding en zullen beeldend achtereenvolgens volgende parameters aan bod komen: zin voor experiment, (zelf)kritische houding, waarneming, lijnstudie, kleurstudie, vormstudie en resultaten.

Uiteraard liggen er verschillen in benadering tussen lagere, middelbare en hogere graad. Verhoudingsgewijs zal zelfbewustzijn en zelfstandigheid toenemen al naargelang de leeftijd en de verworven maturiteit (onderscheid kinderen, jongeren, volwassenen). Belangrijke criteria worden vervolgens: de zin voor initiatief (individuele gedrevenheid), de mate waarin creatieve verbeelding ontwikkeld wordt, maar ook het aspect onderzoek, reflectie en presentatie winnen aan belang in de hogere graad.

In toenemende mate is er aandacht voor het betrekken van andere actoren of belanghebbenden bij het evaluatieproces (cfr. oudercontact ingericht eind mei).

Ontwikkeling Het examenreglement en de nota rond de deliberatiecommissie zijn nog niet aangepast aan de nieuwe visie en aanpak van evalueren.

Bepaalde leerkrachten formuleren het verlangen om andere benaderingswijzen van evalueren te leren kennen en het niveau in andere academies. Dit is niet zo vanzelfsprekend. Het is niet steeds gemakkelijk lessen te verplaatsen om elders te gaan jureren en te zien hoe het er in andere academies aan toegaat. Dit zou nochtans leerrijke informatie kunnen opleveren rond de positie die de academie inneemt in haar eigen ontwikkelingsproces. Momenteel bestaan hierover bv. ook geen provinciale afspraken die in deze behoefte zouden kunnen voorzien.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE ACADEMIE

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de academie levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** In de beide academies (Academie Beeldende Kunsten en Academie Muziek & Woord) is een beweging op gang gekomen in de richting van een kunstacademie. Dit vertaalt zich momenteel al in een gedeeld leiderschap voor “Dé Academie”. Beide directies vormen samen een directiecomité. Hierdoor wordt de directeur van de afdeling Beeld ingeschakeld voor ondersteunende (voornamelijk nog administratieve) processen ten gunste van de beide instellingen. Het “naar mekaar toegroeien” is een beleidsvisie die op de eerste plaats uitgaat van het schoolbestuur waar de wil aanwezig is te komen tot één organisch, samenwerkend geheel tussen historisch gescheiden kunstschole. Dit streven werd uitgedrukt in het termijnproject 2020. Inhoudelijk wordt de osmose tussen beide instellingen primair gevoed door de notie dat efficiëntie alle betrokken partijen ten goede komt. Binnen de afdeling Beeld vervult de directie een katalyserende en stimulerende rol. Het leiderschap steunt op enkele belangrijke waarden zoals vertrouwen, kritische attitude en openheid. Gedrevenheid, snelheid en passie zijn eigenschappen die al eens onder tijdsdruk komen in een parcours waar de realiteit vaak ook tot geduld noopt.
- Visieontwikkeling** Er is een artistiek pedagogisch project (APP) ontwikkeld dat in overleg met de leerkrachten tot stand gekomen en daardoor ook breed gedragen is. Zoals onder de rubriek leiderschap aangegeven, werd deze visie ontwikkeld voor de beide instellingen die letterlijk gehuisvest zijn binnen “Dé Academie”. Binnen de afdeling Beeld wordt dit APP doorgetrokken tot in de jaarplannen zodat de visie terug te vinden is binnen elk atelier, weliswaar vanuit de eigen expliciete toepassingswijze van elke leerkracht. Beleidsmatig, onderwijskundig overleg wordt georganiseerd binnen het lerarenteam.
- Besluitvorming** Het lerarenteam blijkt voor BK hét forum voor inhoudelijk contact en plaats voor de ontwikkeling van ideeën te zijn. Vele activiteiten, initiatieven maar ook denkprocessen starten in de schoot van dit team en ontleen er hun dynamiek. Er is een vaste kern van medewerkers. Niemand wordt uitgesloten maar iedereen kan deelnemen aan besprekingen zodat een democratisch draagvlak verzekerd is.
- Kwaliteitszorg** Er is momenteel nog geen instrument in gebruik dat kwaliteitszorg in kaart moet brengen. Regelmatig worden er wel enquêtes gehouden. Zo is er al een “werkgroep communicatie” geweest met het oog op een peiling bij ouders en leerlingen. Zulke acties worden uitgewerkt met participatie van de leerkrachten. Uiteraard is “integrale” kwaliteitszorg een proces dat naar de toekomst binnen het beleid zal meegenomen en uitgetekend worden.
- Deliberatie** De bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de lesomgeving in de filialen en in de wijkafdeling worden niet systematisch preventief gecontroleerd en op peil gehouden. Voor de hoofdschool gebeurt dit op een voorbeeldige wijze. Bijgevolg is het sterk beleidsvoerend vermogen van de academie in staat om dit probleem zelfstandig weg te werken.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE ACADEMIE

6.1 Wat doet de academie goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De overtuigende leerplanrealisatie voor de vakken algemeen beeldende vorming, beeldende vorming, monumentale kunst en schilderkunst.
- De homogeniteit tussen de jaarplannen van de opties en het APP van de academie.
- De creatie van een inspirerende open sfeer en de realisatie van een krachtige leeromgeving.
- Het ter beschikking stellen van veel en kwaliteitsvol materiaal voor de leerlingen.
- De manier waarop de academie voor de hoofdschool de tekorten van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving opspoorst en beheerst. Ze werkt deze tekorten weg vanuit een prioriteitenplanning.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De dynamische visie op deskundigheidsbevordering.
- De evenwichtige evaluatiepraktijk is representatief voor het aanbod en is valide en betrouwbaar. Voor het eind van de BV en de hogere graad bewaakt de academie het evenwicht tussen het artistiek proces en product, levert de jury een bijdrage op basis van duidelijke afspraken en is er een goede interactie met de leerling.

Wat betreft het algemeen beleid

- De werkgroep 'het lerarenteam', voorgezeten door de directie van de afdeling Beeld is hét forum voor de inhoudelijk ontwikkeling van de academie.
- De directie brengt rust in het lerarenkorps en inspireert hen zowel inhoudelijk als tot het nemen van vele artistieke initiatieven.

6.2 Wat kan de academie verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het respecteren van het door de overheid goedgekeurd aanbod.
- Het horizontaal verband tussen de jaarplannen van de verschillende ateliers.
- Het aanbieden van geschikte lokalen voor alle ateliers van de ABV.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het strategisch systematische evalueren van het nascholingsplan.

Wat betreft het algemeen beleid

- Een instrument ontwikkelen dat de kwaliteitszorg in kaart brengt.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor beeldende kunst.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid en hygiëne'.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Wouter CORNILLIE de inspecteur-verslaggever	Tom DELOOSE de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de academie	